Sundheds- og Kirkeministeriet

Sendt pr. mail til:
sum@sum.dk CC.: adma@sum.dk

4. november 2026

Høringssvar vedrørende ni bekendtgørelser på området for tobak, nikotin, alkohol og solarier

Dansk Selskab for Folkesundhed takker for muligheden for at afgive høringssvar til de ni udkast til bekendtgørelser, der blandt andet udmønter elektronisk alderskontrol i forbindelse med aldersgrænserne for solariebrug og salg af tobak, nikotin og alkohol.

I selskabet støtter vi bekendtgørelsernes overordnede formål om at styrke håndhævelsen af aldersgrænserne. Aldersgrænser er et af de effektive strukturelle virkemidler, der beskytter børn og unge mod de alvorlige helbredsmæssige konsekvenser, som tobak, nikotin, alkohol og solarier har.

Aldersgrænser virker dog kun, hvis de overholdes. Forsøgsordningen med unge kontrolkøbere har vist, at omkring en tredjedel af butikkerne bryder loven ved at sælge disse produkter til mindreårige.

Vi bakker derfor op om indførelsen af elektronisk alderskontrol og administrative bødeforelæg. Samtidig har vi en række bemærkninger til bekendtgørelserne, der skal for det første skal sikre, at de nye regler reelt styrker beskyttelsen af børn og unge. For det andet, at de planlagte lempelser af skiltning og udstillingsforbud ikke svækker den. Vi har i vores høringssvar til lovforslaget den 4. december 2025 givet en række af de samme bemærkninger, og vi henviser til dette.

1. Elektronisk alderskontrol skal styrke sælgers ansvar – ikke placere det hos børnene

Bekendtgørelserne om alderskontrolsystemer og aldersverifikationsløsninger ved salg af alkohol, tobak og nikotin samt ved solariebrug

Vi støtter, at fysiske butikker får mulighed for at indføre elektroniske alderskontrol ved salg af alkohol, nikotin, tobak, samt solariebrug og håber, at det kan føre til et reduceret brug af disse sundhedsskadelige produkter og ydelser blandt børn og unge. Vi bakker derfor op om, at der fastsættes klare minimumskrav til elektroniske løsninger, herunder oprettelse via MitID eller pas, login med biometri eller pinkode og sikring mod skærmbilleder.

Vi er dog bekymrede for løsninger i butikker, hvor der ikke er en medarbejder til stede, fx ved selvbetjeningskasser eller ubemandede solarier. Hvis unge forsøger at omgå kontrollen ved at bruge andres ID eller telefon, risikerer ansvaret at blive forskudt fra den erhvervsdrivende til den unge. Det er og skal fortsat være den, der sælger aldersbegrænsede og sundhedsskadelige produkter og ydelser, der har ansvaret for, at aldersgrænserne overholdes.

Vi anbefaler:

- at det præciseres, at elektronisk alderskontrol ikke fritager sælger for ansvaret, og at personalet fortsat skal spørge efter ID ved tvivl,
- at Erhvervsstyrelsen systematisk afprøver de elektroniske løsningers effektivitet gennem kontrolkøb, herunder ved selvbetjeningskasser og ubemandede solarier.
- at der ved solariebrug knyttes alderskontrol til hver enkelt aktivering af et konkret solarium. Kontrol alene ved køb, oprettelse af abonnement eller adgang til et lokale er ikke tilstrækkeligt.
- at reglerne evalueres, når der foreligger erfaringer.

Brug af persondata. Efter § 6 kan oplysninger om forbrugerens alder, og hvor og hvornår løsningen er brugt, deles, hvis forbrugeren samtykker, når alderskontrol og verifikation er samlet i én app. Det giver risiko for, at apps til alderskontrol udvikles til loyalitets- og markedsføringsplatforme for alkohol, tobak og nikotin. Vi anbefaler, at det eksplicit forbydes at anvende oplysninger fra alderskontrol til markedsføring, profilering eller målrettede tilbud.

Solarier. Bekendtgørelsen om elektronisk alderskontrol for solarier træder først i kraft 1. januar 2028. Det bør sikres, at aldersgrænsen kan håndhæves effektivt fra det tidspunkt, den træder i kraft, også i ubemandede solcentre. Som i vores høringssvar til lovforslaget anbefaler vi en standardiseret og effektiv model for aldersverificering i ubemandede solcentre, og at Erhvervsstyrelsen kan gennemføre uvarslede kontroller.

2. Administrative bødeforelæg bør også omfatte salg til mindreårige

Bekendtgørelse om Erhvervsstyrelsens anvendelse af administrative bødeforelæg

Vi bakker op om administrative bødeforelæg. Det gør håndhævelsen hurtigere og mere effektiv, når bøden falder ved overtrædelsen, frem for at alle sager skal for domstolene. Bødeforelæg efter § 4 omfatter dog kun manglende alderskontrolsystem ved fjernsalg og i ubemandede butikker. Vi anbefaler, at ordningen også omfatter:

- salg til mindreårige i fysiske butikker, herunder den todelte aldersgrænse for alkohol, så bødeforelæg kan anvendes ved salg af alkohol til personer under 16 år og ved salg af alkohol over 6 % til personer under 18 år.
- overtrædelser af kravene til elektroniske alderskontrolsystemer, jf. §§ 5 og 7 i den nye bekendtgørelse.

Som i vores høringssvar til lovforslaget er vi uforstående over for, at bødeniveauet for førstegangsovertrædelser sænkes. Desuden løser kontrol alene ikke problemet med ulovligt salg. Vi anbefaler fortsat en licensordning, så butikker kan miste retten til at sælge tobak, nikotin og alkohol ved gentagne overtrædelser.

3. Udstillingsforbuddet online må ikke udhules

Bekendtgørelserne om forbud mod synlig anbringelse og fremvisning af tobaksvarer m.v. og af elektroniske cigaretter

Børn og unges eksponering for markedsføring og tobaks- og nikotinprodukter øger sandsynligheden for at de starter et forbrug. Indtil nu har der derfor været et udstillingsforbud for tobak og nikotin- både i fysiske butikker og online.

Nærværende bekendtgørelse, som implementerer EU´s produktsikkerhedsforordning i dansk ret, svækker forbuddet mod udstilling af produkterne online, og gør det muligt at vise et 'neutralt produktbillede' efter anmodning fra køber. Det kan vi ikke støtte.

Selv neutrale billeder kan fungere som reklame, og tobaksindustrien har tidligere fundet måder at omgå reglerne for neutral udstilling. Som i vores høringssvar til lovforslaget anbefaler vi i stedet et forbud mod onlinesalg af tobak og nikotin til danske forbrugere, som det kendes fra bl.a. Finland og Holland. Et sådant forbud vil begrænse ulovlig markedsføring og gøre tobak og nikotin mindre tilgængeligt for børn og unge.

Vi gør desuden opmærksom på to forhold i bekendtgørelsen om elektroniske cigaretter, der bør rettes:

- § 5, stk. 5, 3. pkt., henviser til billeder af "én tobaksvare, ét tobakssurrogat eller ét urtebaseret rygeprodukt" i stedet for elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere.
- § 5, stk. 8, 2. pkt., henviser til skilte med aldersgrænsen for tobaksvarer m.v. efter lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år i stedet for aldersgrænsen for elektroniske cigaretter.

Vi opfordrer til at genoverveje undtagelsen fra udstillingsforbuddet for butikker, der er specialiseret i elektroniske cigaretter. Den markante stigning i unges brug af nikotinprodukter taler for, at produkterne ikke bør være synlige nogen steder.

4. Skiltning med aldersgrænser

Bekendtgørelse om opsætning og placering af skilte

Vi støtter at der fortsat skal være skilte om aldersgrænser for alkohol ved hver betalingskasse, som er synlige for enhver, og vi har ingen indvendinger mod en forenkling af de detaljerede placeringskrav.

Skiltene er dog et vigtigt redskab for personalet, når de skal spørge efter ID. I det omfang lempelsen indebærer, at kravet om skiltning med aldersgrænser for tobak og nikotin i fysiske butikker bortfalder, finder vi det uhensigtsmæssigt, særligt når omkring en tredjedel af butikkerne sælger til mindreårige.

5. Nikotinposer og øvrige tekniske justeringer

Vi støtter, at grænsen på 9 mg nikotin pr. nikotinpose videreføres, ligesom vi støtter kravene om standardiseret udformning og forbuddet mod smage og dufte. 9 mg nikotin er dog fortsat et højt indhold, der hurtigt kan skabe afhængighed hos unge, og vi anbefaler, at grænsen sænkes over tid.

Vi har ikke yderligere bemærkninger til de tekniske justeringer i de øvrige bekendtgørelser.

Afsluttende bemærkning

Dansk Selskab for Folkesundhed ser bekendtgørelserne som et vigtigt skridt mod en mere effektiv håndhævelse af aldersgrænserne. For at de reelt beskytter børn og unge, anbefaler vi:

- at ansvaret for alderskontrol fortsat ligger hos sælger, og at de elektroniske løsninger afprøves gennem kontrolkøb,
- et forbud mod at bruge data fra alderskontrol til markedsføring,
- at bødeforelæg også omfatter salg til mindreårige, herunder den todelte aldersgrænse for alkohol, og at der indføres en licensordning,
- at udstillingsforbuddet online ikke udhules, og at onlinesalg af tobak og nikotin forbydes,
- at skiltning med aldersgrænser fastholdes,
- at grænsen for nikotinindhold sænkes over tid.

Som i vores tidligere høringssvar, og i overensstemmelse med en lang række andre sundheds- og forebyggelsesorganisationer er det selskabets utvetydige opfordring, at man politisk vedtager en slutdato for salg af tobak og nikotin, og trinvist udfaser salget af produkterne. I sidste ende vil det betyde, at flere kan leve et liv uden nikotinafhængighed, at flere får gode leveår og at færre dør af kræft og alvorlige kardiometabolske sygdomme.

Slutteligt har selskabet bemærket, at de inviterede parter i høringskredsen omfatter omkring 14 aktører inden for tobak- og nikotinbranchen. Vi anerkender, at der kan være behov for tekniske afklaringer inden for branchen, men henstiller til, at industriens indflydelse reduceres til et nødvendigt minimum, eksempelvis ved alene at invitere brancheorganisationerne. Dette hensyn tager afsæt i både artikel 5.3 i WHOs Rammekonvention for tobakskontrol (FCTC) og i Joint Nordic Guidance for Public Officials on Interacting with the Tobacco Industry fra 2025, som Danmark, Island og Norge i fællesskab har udarbejdet.

Med venlig hilsen

Michaela Schiøtz, Forperson
Dansk Selskab for Folkesundhed